

Dom Pamięci: historia Arnsztajnow. Cykl warsztatów teatralnych

Autor: Adam Marczuk

Czas: 7 spotkań po 3h

Młodzież biorąca udział w projekcie wybierała warsztat teatralny. Na warsztatach trenerzy kładli duży nacisk na ruch sceniczny i formy łączenia słowa z grą aktorską. Każde zajęcia były podzielone na kilka etapów, zawierały różne elementy. Efektem warsztatów był happening artystyczny nt. historii Franciszki Arnsztajnowej i jej rodziny, zaprezentowany w finale projektu [szczegółowy konspekt pracy nad happeningiem o Arnsztajnach oraz opis treningu praktycznego wraz z zaproponowanymi ćwiczeniami zamieszczono w osobnych załącznikach].

Przebieg warsztatów

I. Podczas pierwszych spotkań młodzież zapoznawała się z historią performance'u (z ang.: przedstawienie, wykonanie – sytuacja artystyczna, której przedmiotem i podmiotem jest ciało performerera w określonym kontekście czasu, przestrzeni i własnych ograniczeń), i happeningu (z ang.: dzianie się, zdarzenie – zorganizowane wydarzenie o charakterze artystycznym, ograniczone czasowo, mające swoją dramaturgię, tworzącą logiczną lub nie narrację, lub jako zestaw znaków: haseł, obrazów, gestów, przedmiotów, postaci w przestrzeni). Było to potrzebne, aby uczestnicy potrafili sobie wyobrazić, że to, co mają zaprezentować, będzie odbiegało od tradycyjnych form prezentacji scenicznej.

Wejście w przestrzeń miasta, kamienicy przy ul. Złotej wymagało od nich przewyciężenia własnych zahamowań w relacji widz – aktor. Zadanie było tym trudniejsze, że w przypadku

happeningu mamy do czynienia ze zmianą również tych podstawowych kategorii. Aktor w działaniu w przestrzeni miejskiej dysponuje nieco innym zasobem środków przekazu (realizacja przedstawienia dostosowana być musi do określonej przestrzeni miejskiej, warunków pogodowych, przypadkowości wielu czynników). Również odbiorca spektaklu różni się od tradycyjnego widza w teatrze. Młodzież musiała być przygotowana na różne sposoby odbioru ich spektaklu, możliwość interakcji ze strony odbiorców. Musiała też opanować sposoby, jakimi mogła przykuć uwagę zwykłego przechodnia.

Trenerzy opowiadali o własnych doświadczeniach związanych z działaniami teatralnymi i parateatralnymi. M.in. o współpracy z grupą „Tektura Ivent” i francuską grupą „Compagnie Le Sablier”.

II. Każde spotkanie warsztatowe zawierało w sobie (ok. 75% czasu zajęć) trening praktyczny: rozgrzewkę, zabawy integracyjne, stosowanie technik teatralnych na scenie, improwizację teatralną. Młodzież poznawała techniki pracy aktora, m.in.:

- **technika gesticulation** – metoda intuitywnego prowadzenia ciała opartego na gestach podpatrzonych u innych ludzi (na przykładzie projektu „Kacprzy – dzikie dzieci Europy”). W ramach tych warsztatów młodzież przeprowadziła m.in. trening na zewnątrz Bramy Grodzkiej, podczas którego, niczym lustrzane odbicie, starała się naśladować zachowania, ruchy i gesty przechodniów. Technikę tę wieńczy swoiście rozumiany taniec – arytmiczny, pozbawiony powtarzalnych elementów, bazujący na sekwencjach poznanych ruchów w połączeniu z ruchami wynikającymi z naturalnego prowadzenia ciała przez aktora. Zajęcia te z pewnością przyczyniły się do zwiększenia świadomości ciała młodych aktorów.

- **improwizacja teatralna** – młodzież podczas warsztatów podejmowała się prób improwizacji na zadane przez trenerów tematy. Były to ćwiczenia na improwizację ruchową oraz na improwizację z tekstem. W późniejszym etapie improwizacji z tekstem trenerzy używali do pracy tekstów Arnsztajnowej. Na tej metodzie młodzież pracowała najdłużej.

- **zasady emisji głosu** – młodzież zapoznała się z procesem wydobywania się głosu podczas śpiewu lub recytacji. Uzyskała wiedzę i świadomość na temat tego, że sami są rezonatorami (kręgosłup, przepona, struny głosowe), że ich ciała są również instrumentami, które, dobrze wyćwiczone, potrafią „grać” na scenie. Nauka emisji głosu objęła techniki związane z prawidłowym oddychaniem, zasady poprawnej artykulacji. Dzięki tym praktycznym ćwiczeniom uczestnicy byli lepiej przygotowani do wystąpienia przed publicznością w, wymagającej dużego wysiłku

wokalnego, przestrzeni miejskiej.

III. Przez cały czas trwania warsztatów uczestnicy zapoznawali się również z historią rodziny Arnsztajnow. Na podstawie tej historii, wykorzystując doświadczenia zdobywane od trenerów, budowali autorski happening. Młodzież miała znaczący wpływ na to, w jaki sposób będzie prezentowana historia Arnsztajnow.

IV. Obok zajęć praktycznych młodzież miała okazję brać udział w spotkaniach organizowanych w ramach projektu, w tym w spotkaniu z reżyserem teatralnym Łukaszem Witt-Michałowskim. Po spotkaniu uczestnicy zaprezentowali reżyserowi happening, który miał być pokazany podczas finału projektu. Wysłuchali wskazówek, zdobyli większą świadomość swojej aktorskiej prezentacji, poznali znaczenie używanych w niej środków wyrazu.

V. Podczas ostatniego treningu młodzież z grupy teatralnej miała okazję skonfrontowania swoich doświadczeń z grupą współpracującą z raperem Dolarem. Wynikiem tej pracy było włączenie działań grupy muzycznej do finalnego przedstawienia w przestrzeni miasta.

Po zakończeniu treningów i prezentacji happeningu (10 listopada 2010) „Młodzież daje miastu lekcję. Jutro święto” uczestnicy nadal są zainteresowani współpracą z trenerami i z Ośrodkiem „Brama Grodzka – Teatr NN” przy innych projektach. M.in. wezmą w najbliższym czasie udział w przygotowywaniu happeningu w ramach „Kontestacji Teatralnych 2010”.

